

רע"פ 2841/17**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לערעורים פליליים****חיפה כימיקלים בע"מ**

על ידי ב"כ עוה"ד אלי כהן ואח'
ממשרד מגריזו, בנקל ושות', עורכי דין
"בית אירופה", שדי שאול המלך 37, תל אביב 64928
טל': 03-6060260; פקס': 03-6060266

ה מע ר ע ר ת

נ ג ד

1. עיריית חיפה

ע"י ב"כ עוה"ד ענבל בן ארי, המחלקה המשפטית, עיריית חיפה
טל': 04-8357077; פקס': 04-8357014

2. היועץ המשפטי לממשלה

על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טל': 02-6466715; פקס': 02-6467011

3. התאחדות התעשיינים בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד אי' נייגר ואח'
ממשרד עמית, פולק, מטלון ושות' עורכי דין ונוטריון
טל': 03-5100838; פקס': 03-5100836

4. צלול – עמותה לאיכות הסביבה

ע"י ב"כ עוה"ד ח' קלעי ואח'
טל': 03-7943040; פקס': 03-7943065

ה מ ש י ב י ם**תגובה מטעם המדינה לבקשת המערערת למתן החלטה**

המדינה מתכבדת להגיש תגובתה לבקשת המערערת למתן החלטה מיום 23.7.17, כדלקמן.

1. בפתח הדברים נבקש להזכיר, כי בית המשפט הנכבד קבע כי על מכל האמוניה להיות מרוקן סופית, עד יום 31.7.17.

כך, בהחלטתו מיום 4.6.17 - במסגרתה נדחו בקשות הבהרה שהוגשו לרקע קביעת המועד האמור כמועד הסופי לריקון המכל למול אפשרות כניסת אניות אמוניה לצורך מילוי המכל, שעמדה על הפרק באותה העת - קבע בית המשפט הנכבד, בין היתר, "[...] שבתאריך 31.07.2017 – המיכל אמור להיות מרוקן סופית בהתאם להוראות הדין, **לאחר שתקויימנה דרישות הביטחון והבטיחות בהקשר זה**" [ההדגשה הוספה – הח"מ].

2. עמדת המדינה היא כי אכן יש מקום להכרעתו הדחופה של בית המשפט הנכבד בבקשת **המערערת לעיון חוזר מיום 13.6.17**

3. עמדת המשרד להגנת הסביבה בכל הנוגע להליך ריקונו הסופי של המכל פורטה בהרחבה בגדרי תגובת המדינה מיום 22.6.17. תמציתה של עמדת המשרד להגנת הסביבה, כפי שהוצגה במסגרת התגובה האמורה היא כדלקמן:

חובת הריקון בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד, והאחריות להליך זה מוטלת על המערערת. לצד זאת, כפי שפורט בתגובת המדינה האמורה, המשרד להגנת הסביבה מצא להבהיר עמדתו, אף בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד, בשל הצורך לוודא כי הליך הריקון יבוצע באופן בטיחותי על מנת לשמור על שלום הציבור ובריאותו באמצעות מתן הוראות למערערת כיצד לפעול לריקונו המלא של המכל בהתאם לתכנית שאושרה על ידו במישור המקצועי (בכפוף להחלטות שיפוטיות).

למיטב ידיעת ובדיקת המשרד להגנת הסביבה, לאחר בחינה סדורה של תכניות הריקון שהוגשו לבדיקתו, ולאחר היוועצות עם המומחה הבין לאומי בעל הניסיון הרלוונטי למהלך תקדימי זה בישראל - גורמי המקצוע המוסמכים אינם מכירים אפשרות לרוקן את מכל האמוניה באופן מבוקר ובטיחותי כנדרש בסד הזמנים שקבע בית המשפט הנכבד, עד יום 31.7.17.

עמדת המשרד להגנת הסביבה היא כי הסיכון הנשקף מריקונה של כמות האמוניה שנותרה במכל בשלב זה - מתחת לקו אי ספיקת המשאבות - באופן מהיר שאינו מבוקר מקים סיכון ממשי לבריאות הציבור והסביבה שלא לצורך. לעמדת המשרד להגנת הסביבה אין הצדקה לקיים הליך ריקון מהיר שאינו בטיחותי בסד הזמנים שעד ליום 31.7.17, ודאי נוכח כמות האמוניה המצומצמת - ההולכת ופוחתת - המצויה במכל בשלב זה (שעמדה נכון למועד הגשת התגובה על כ-3% מנפח המכל ופחות מכך).

על רקע האמור, המשרד להגנת הסביבה סבור שיש להורות כי הליך ריקונו המלא של מכל האמוניה יתבצע בהתאם להוראות המשרד, כך שהשלמת ריקונו של המכל מתחת לרף אי ספיקת המשאבות תבוצע בהתאם לתכנית הריקון באמצעות אידוי טבעי בסיוע מפוחים חיצוניים. המדובר בתכנית הריקון שנמצאה כתכנית המתאימה, העדיפה, והבטוחה ביותר מבין כלל התכניות שנבחנו על ידי המשרד להגנת הסביבה ומטעמו, לביצוע הליך הריקון למיטב ידיעתו המקצועית. הליך הריקון המלא של המכל בהתאם לתכנית זו - כפי שהוגשה מטעם המערערת - צפוי להסתיים במהלך חודש ינואר 2018.

לפיכך, המשרד להגנת הסביבה סבור כי יש להיעתר לבקשת המערערת באופן שיאפשר ביצוע ריקון בטיחותי, מבוקר וסדור בהתאם לתכנית הריקון שאושרה למערערת במישור המקצועי (בכפוף להחלטות שיפוטיות) - אידוי טבעי בסיוע מפוחים חיצוניים, כמפורט.

למותר לציין כי ככל שגורמי המקצוע המוסמכים ימצאו - בהתאם לתכנית ריקון שתוגש להם - כי ניתן לקצר מן המועד הצפוי להשלמת הליך הריקון באופן בטיחותי, הרי שיינתנו למעוררת הוראות מתאימות.

הכל כפי שפורט בהרחבה בגדרי תגובת המדינה מיום 22.6.17.

4. **עמדה זו עומדת בעינה**, והיא שבה ואושררה על ידי גורמי המקצוע האמונים על כך במשרד להגנת הסביבה עובר להגשת תגובה זו. נעיר, כי על פי הנמסר מהמשרד להגנת הסביבה לא הוגשו תכניות ריקון נוספות, ובכפוף לאשר יפורט להלן, לא הוצגו נתונים נוספים מעבר לאלה עליהם נסמכה עמדת המשרד כפי שפורטה בהרחבה במסגרת תגובת המדינה מיום 22.6.17, כאמור.

5. נוסף, כי על פי הנמסר על ידי המשרד להגנת הסביבה כמות האמוניה המצויה במכל נכון ליום 23.7.17 עומדת על **כ-240 טון אמוניה בלבד**. משמעות האמור היא כי עד כה מתקדם קצב ריקון המכל בקצב מהיר יותר מהצפוי. נזכיר, כי ההערכה עמדה על קצב ריקון של כ-1.5 טון אמוניה ליממה, בעוד קצב הריקון מיום 1.6.17 בו כמות האמוניה במכל הייתה כ-341 טון, למול כמות אמוניה של 240 טון אמוניה נכון למועד זה, כאמור, הוא בקצב של כ-1.9 טון אמוניה ליממה; יוער כי נתוני הריקון התקבלו מאת המעוררת שהיא המבצעת את הריקון בפועל. לצד האמור יצוין, כי הערכת המעוררת כפי שנמסרה למשרד להגנת הסביבה היא כי צפויה האטה מסוימת בקצב הריקון בשל ירידת כמות האמוניה במכל, ובשל התקררות מזג האוויר בתום תקופת הקיץ. לצד זאת, המעוררת הודיעה כי היא פועלת להגברת קצב הריקון ככל הניתן, בגדרי תכנית הריקון האמורה.

מכל מקום, כאמור, ככל שיימצא כי ניתן יהיה לקצר מן המועד הצפוי להשלמת הליך הריקון באופן בטיחותי, הרי שיינתנו למעוררת הוראות מתאימות.

עוד נוסף, כי על פי הנמסר מטעם המשרד להגנת הסביבה ירידת המפלס שפורטה לעיל נובעת מאידוי טבעי הנתמך בסיוע מפוחים חיצוניים. משמעות האמור היא כי המעוררת פועלת לריקון המכל בהתאם לתכנית הריקון שאושרה מקצועית על ידי המשרד להגנת הסביבה, בכפוף להחלטות שיפוטיות.

למען הסדר הטוב נפנה את בית המשפט לרקע הדברים בהקשר זה אשר פורט בגדרי "הבקשה הדחופה לבקשת הבהרה מטעם המדינה" מיום 1.6.17. במסגרת הבקשה האמורה פורט, בין היתר, כי נוסף על התכנית שאושרה לבחינה על ידי בית המשפט המחוזי (ריקון באמצעות משאבה טבולה), המעוררת הגישה תכנית נוספת, שונה מזו שאושרה לבחינה על ידי בית המשפט המחוזי, אשר נמצאה כעדיפה בהיבטים סביבתיים. בהמשך לכך, כמפורט בגדרי הודעת המדינה מיום 22.6.17, המשרד להגנת הסביבה הודיע למעוררת ביום 6.6.17

כי לאחר בחינה סדורה ומקצועית של תכניות הריקון שהוצגו על ידה – תכנית הריקון העדיפה מבחינה בטיחותית וסביבתית היא תכנית האידוי הטבעי באמצעות שימוש במפוחים חיצוניים (זאת, תוך שנמסר אף כי חלופת המשאבה הטבולה נבחנה ואושרה למעשה קודם להגשת תכנית האידוי הטבעי על ידי המערערת). לפיכך, מצא המשרד לאשר, מקצועית, תכנית זו בכפוף להחלטות שיפוטיות, כמפורט.

6. יודגש, כי בשים לב למפורט לעיל, ובפרט, מאחר שריקון המכל בדרך של אידוי טבעי באמצעות שימוש במפוחים חיצוניים – אשר נמצא עדיף מבחינה סביבתית על ידי המשרד להגנת הסביבה - אינו עתיד להסתיים עד ליום 31.7.17, נדרשת החלטה שיפוטית, כמבוקש על ידי המערערת.

7. לצד האמור, על מנת להעמיד תמונה מלאה בפני בית המשפט הנכבד, נבקש לעדכן כי ביום 18.7.17 התקבלה פניית משרד מבקר המדינה ליועץ המשפטי לממשלה בהתאם לסעיף 14(ג) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958, שכותרתה "חששות למעשים פליליים – טיפול גופי המדינה בנושא קידום פתרונות לאספקת אמוניה למשק לטווח הקצר והארוך", בהמשך לפניה קודמת באשר לבדיקה שמקיים משרד מבקר המדינה בנושא. ביום 20.7.17 השיב המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) עו"ד שלמה למברגר לפניית המבקר, בין היתר, כי "על מנת לבחון חששות אלה במישור הפלילי, נודה על קבלת כלל החומר הרלבנטי המצוי ברשותכם, בהקדם האפשרי".

צילום פניית מבקר המדינה ליועץ המשפטי לממשלה מיום 18.7.17, וצילום מענה המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) מיום 20.7.17 מצורף ומסומן מש/1.

כן נוסף, כי לרקע פנייה נוספת מטעם משרד מבקר המדינה (ליועצת המשפטית של המשרד להגנת הסביבה), מצא היועץ המשפטי לממשלה להורות למנכ"ל המשרד להגנת הסביבה - ביום 13.7.17 - כי הוא מנוע, לעת עתה, ועד להשלמת הבדיקות הצריכות בעניין זה, מלהוסיף ולעסוק בכל ענין הנוגע לסוגיית מערך האמוניה, לרבות קידום החלופות השונות, וסוגיות הנוגעות להיתרים הדרושים לקידום החלופות.

8. בהמשך להחלטה זו הורה השר להגנת הסביבה על העברת ריכוז הטיפול בכלל הסוגיות הרלוונטיות למערך האמוניה לטיפול של הסגנית הבכירה למנהל הכללי (תעשיות ורישוי עסקים), הגברת שולי נזר.

9. עוד נוסף לצד האמור, ואף זאת לשלמות התמונה, כי המשרד להגנת הסביבה פועל להוצאת היתר רעלים בהמשך לאשר נקבע בהחלטת ממשלה מספר 2807, מיום 3.7.17, שכותרתה "קידום פתרונות לאספקת אמוניה לטווח הקצר והארוך" (להלן: החלטה 2807), בכפוף להשלמת הבדיקות הצריכות לעניין ולהוראות הדין, ובכלל זאת באמצעות אניות קטנות

והזרמה ישירה בצנרת קיימת למפעלים ללא שימוש במכל הקיים; הכל בהתאם לאשר פורט בהחלטה 2807 (ראו סעיף ד' להחלטה שכותרתו "ייבוא אמוניה בטווח קצר").

10. מכל מקום, באשר לענייננו, המשרד להגנת הסביבה סבור - כאמור - כי יש להיעתר לבקשת המערערות באופן שיאפשר ביצוע ריקון בטיחותי, מבוקר וסדור בהתאם לתכנית הריקון שאושרה למערערות (בכפוף להחלטות שיפוטיות) – אידוי טבעי בסיוע מפוחים חיצוניים, כמפורט. כעולה מאשר פורט לעיל, עמדה זו אושררה לאחרונה על-ידי גב' נזר בשים לב לנתונים העדכניים, שפורטו לעיל.

11. לצד האמור, המדינה אף תבקש לשוב על עמדתה לפיה סוגיית ההכרעה בחלופות הנדונות כעת להמשך הפעלת מערך אמוניה בטיחותי בישראל, בכפוף לכל דין, חורגת מן המסגרת הדיונית בהליך זה. כאן המקום אף לציין כי ביקורת שיפוטית על היתר הרעלים, ככל שיינתן וככל שמאן שהוא יסבור כי יש בכך צורך, היא בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, לפי פרט (12)23 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, תש"ס-2000.

בנסיבות אלה, בכפוף להחלטת בית המשפט הנכבד ביחס לאופן ריקונו הסופי של המכל בשים לב לעמדת המשרד להגנת הסביבה בעניין זה כמפורט לעיל, הרי שעמדת המדינה היא כי ההליך דנן מוצה, ודינו להימחק.

12. העובדות האמורות בסעיפים 2 - 6, 8 - 10 ו-12 להודעה זו נתמכות בתצהירו של השר להגנת הסביבה, מר זאב אלקין.

היום, ג' אב תשע"ז

26 יולי 2017

אבישי קראוס, עו"ד

סגן בפרקליטות המדינה

ד"ר יובל רויטמן, עו"ד

ממונה על ענייני הבג"צים

בפרקליטות המדינה